

put, pošto je i predsednika Jahira Toplicu jedan čovek fizički napao na ulici kada je čuo kako priča mobilnim telefonom, rekavši mu „nemoj ovde pričati albanski, nije ti ovo Albanija“.

4. Položaj Roma.

4.1. Opšte.

Romi spadaju u jednu od najugroženijih kategorija stanovnika u Srbiji, a njihov položaj ostao je izuzetno nepovoljan. Trogodišnji Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređivanje položaja Roma u Republici Srbiji⁸⁴¹ usvojen je 2013. godine. Paradoksalno, ovaj ključni operativni dokument Vlade retroaktivno se odnosi i na 2012. godinu (budući da je prethodni Akcioni plan bio na snazi do kraja 2011. godine) i primenjuje se do 1. januara 2015. godine. Akcionim planom se utvrđuju mere, institucije nadležne za njihovo sprovođenje, rokovi i projektovani troškovi i izvori finansiranja. Na prvi pogled, dva segmenta Akcionog plana se posebno ističu – utvrđeni rokovi i izvori finansiranja. Naime, rok za sprovođenje svih mera je isti – kraj 2014. godine što ukazuje da ministarstva i druge nadležne institucije nemaju jasan plan o prioritetima i redosledu sprovođenja mera kako bi se načinile konkretne i osetne promene u položaju Roma.

Drugo, Vlada se u najvećoj meri oslanja na strane izvore finansiranja (do-nacije i krediti), dok su manja sredstva opredeljena iz budžeta. Štaviše, za većinu mera nisu predviđena nikakva sredstva. Ovo posebno zabrinjava u delu Akcionog plana koji se odnosi na stanovanje, a koji zahteva najveća ulaganja, gde je udeo budžetskih sredstava oko 4% od projektovanih troškova, dok za sprovođenje mere izgradnje nedostajuće infrastrukture u naseljima (mera 2.4.2. b) nije predviđen ni jedan jedini dinar bilo budžetskih, bilo donatorskih sredstava.

U Izveštaju o skriningu Evropska komisija je istakla da će u budućnosti biti neophodno izdvojiti dodatnu finansijsku pomoć za sprovođenje sadašnje i buduće strategije o položaju Roma, posebno u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite.

Vlada je za sprovođenje akcionog plana dobila umerene pohvale od Evropske komisije koja je u Izveštaju o napretku istakla da je novi set preporuka formulisanih u junu 2013. godine na seminaru EU i Srbije o inkluziji Roma, dao neke pozitivne rezultate i doprineo širenju svesti o izazovima u vezi sa tim.

UN Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava je u maju ove godine razmatrao Drugi periodični izveštaj Republike Srbije o primeni Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima i usvojio je zaključne komentare. Komitet je izrazio zabrinutost zbog rasprostranjene diskriminacije Roma na koju ukazuju nesrazmerno visoka stopa nezaposlenosti, ograničen pristup uslugama socijalne zaštite, neadekvatna zdravstvena zaštita i stepen obrazovanja romske zajednice. Istaknuti su i nedostaci u sprovođenju Strategije za unapređivanje položaja Roma i nedovoljna primena dogovorenih prioriteta u pogledu integracije Roma na lokalnom nivou. Komitet je izrazio zabrinutost da će izvestan broj izbeglica, povratnika i interno raseljenih lica ostati bez ličnih dokumenata, čime im se ograničava uživanje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava.